

**Житомирський медичний інститут
Житомирської обласної ради**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор _____ В.Й. Шатило

**Програма
вступного випробування
спеціальності 223 «Медсестринство»
освітнього ступеню «бакалавр»
з предмету «Основи медсестринства»
для абітурієнтів, що вступають на базі
освітнього ступеню «молодший спеціаліст»**

Розглянуто та затверджено
на засіданні Вченої ради інституту
Протокол №7 від 17.03.2021 р.

Зміст програми:

Тема: Профілактика внутрішньолікарняного інфікування. Санітарно-протиепідемічний режим ЛПЗ.

1. Проблема внутрішньолікарняних інфекцій. Шляхи зараження, групи ризику. Заходи профілактики та контролю.
2. Поняття про санітарно-протиепідемічний режим ЛПЗ, його мета, засоби досягнення.
3. Дезінфекція, її розділи: власне дезінфекція, дезінсекція, дератизація, стерилізація. Види дезінфекції: профілактична, вогнищева, поточна і заключна. Методи дезінфекції: фізичний, хімічний та комбінований.
4. Характеристика дезінфікуючих речовин, їх дія на мікроорганізми, правила зберігання та техніка безпеки під час роботи. Приготування та застосування розчинів хлорного вапна та хлораміну необхідної концентрації. Сучасні дезінфікуючі засоби, їх характеристика та застосування. Дезінфекція предметів догляду за пацієнтами. Маркування інвентаря для прибирання.
5. Значення поточної дезінфекції у профілактиці внутрішньолікарняної інфекції. Призначення заключної дезінфекції, методи і засоби її проведення.

Тема: Профілактика внутрішньолікарняного інфікування. Санітарно-протиепідемічний режим ЛПЗ.

1. Стерилізація: визначення, види та значення.
2. Робота центральних стерилізаційних відділень. Методи і способи стерилізації: кип'ятінням, сухим гарячим повітрям, парою під тиском, йонізуючим випромінюванням, хімічна. Методи контролю стерилізації: фізичний, хімічний, бактеріологічний.
3. Передстерилізаційна оброблення медичних інструментів, її значення, засоби, етапи. Контроль якості оброблення: азопірамова, фенолфталеїнова проби.

4. Поняття про асептику та антисептику, їх значення, засоби досягнення. Чинні накази МОЗ України №№ 38, 120, 223, 408, 450, 410, 720, 770. Профілактика передачі кров'яних інфекцій, безпека медперсоналу.

5. Приймальне відділення лікарні, його функції, структура, та обладнання. Медична документація приймального відділення. Шляхи перебуття хворих. Об'єм роботи медичної сестри приймального відділення.

6. Оснащення санпропускника. Огляд на коросту та педикульоз. Протипедикульозна укладка, дезінсекційні засоби. Повне та часткове санітарне оброблення пацієнтів. Спостереження за пацієнтом під час гігієнічної ванни. Антропометрія.

Тема: Задоволення потреб пацієнта в дотриманні особистої гігієни та харчуванні.

1. Вимоги до постільної білизни. Приготування постелі. Способи заміни натільної та постільної білизни тяжкохворим. Правила зберігання чистої та брудної білизни в стаціонарі.

2. Догляд за слизовими оболонками. Видалення кірок та виділень з носових ходів. Промивання очей, очні ванночки.

3. Догляд за слизовою ротовою порожниною, зрошення, полоскання, чищення зубів у тяжкохворих.

4. Очищення зовнішнього слухового проходу, видалення сірчаного корка. Закапування крапель в очі, вуха, ніс. Навчання членів родини тяжкохворих пацієнтів елементам догляду за слизовими оболонками.

5. Вимоги до гігієни тіла хворого. Допомога тяжкохворим під час гігієнічних заходів: вмивання, миття рук, ніг, волосся, гоління, підстригання нігтів. Підмивання тяжкохворих. Подавання сечоприймача та судна.

6. Пролежні, причини виникнення, локалізація, стадії утворення та профілактика. Методика визначення ступеня ризику утворення пролежнів у кожного пацієнта за шкалою Нортон. Тактика медичної сестри за наявності пролежнів.

7. Навчання членів родини тяжкохворого пацієнта елементам догляду за шкірою та природними складками у тяжкохворих, проведення туалету очей, носа, вух, ротової порожнини, підмивання, подавання судна і сечоприймача.

8. Можливі проблеми пацієнта: порушення цілісності шкіри, ризик виникнення пролежнів. Медсестринські втручання щодо вирішення проблем, що виникли.

Тема: Задоволення потреби пацієнтів у харчування та вживанні рідини.

1. Організація харчування пацієнтів у стаціонарі, санітарно-гігієнічні вимоги. Складання порційної вимоги. Участь медичної сестри в роздаванні їжі та годуванні тяжкохворих. Контроль за продуктовими передачами, вмістом тумбочок та холодильника.

2. Поняття про лікувальне харчування, значення його для пацієнтів. Принципи дієтичного харчування: щадний, коригуючий та заміщення. Характеристика основних дієтичних столів.

3. Штучне харчування пацієнтів: через зонд, гастростому, харчові клізми, парентеральне. Догляд за пацієнтами.

Тема: Задоволення потреби пацієнтів у підтриманні нормальної температури тіла, в нормальному диханні. Спостереження та догляд за пацієнтами з порушенням кровообігу, тяжкохворими та агонуючими.

1. Поняття про терморегуляцію. Термометрія. Види та будова медичного термометра. Правила зберігання, знезаражування та користування термометром. Правила та способи вимірювання температури тіла.

2. Реєстрація результатів, цифровий та графічний запис температури. Види температурних кривих.

3. Стадії гарячки: підйом, збереження та зниження температури. Основні симптоми в трьох періодах гарячки. Проблеми пацієнта, пов'язані з підйомом, розпалом та зниженням температури.

4. Спостереження та догляд за пацієнтами в трьох періодах гарячки. Боротьба з гіпертермією. Криза та лізис температури. Надання допомоги пацієнтам під час критичного зниження температури. Вікові особливості температурних реакцій.

5. Дихання: частота, ритм, глибина. Дослідження дихання. Спірометрія. Проблеми пацієнта, пов'язані з порушенням функції органів дихання. Задишка інспіраторна, експіраторна, змішана, ядуха, кашель сухий та вологий. Кровохаркання та легенева кровотеча, надання допомоги. Характер харкотиння, користування індивідуальною плювальницею. Патологічні типи дихання: Чейна-Стокса, Куссмауля, Біота.

6. Оксигенотерапія. Правила зберігання та користування кисневими балонами. Подача кисню з кисневої подушки, через носовий катетер, з апарата Боброва. Гіпербарична оксигенація. Догляд за пацієнтами з проблемами дихання.

7. Пульс та його характеристика: ритм, частота, наповнення, напруження. Порушення пульсу: тахікардія, брадікардія, аритмія. Артеріальний тиск: систолічний, діастолічний, пульсовий. Симптоми підвищення та зниження артеріального тиску.

8. Проблеми пацієнта при порушенні функцій серцево-судинної системи. Спостереження та догляд за пацієнтами. Дістичний стіл № 10. Визначення набряків та добового діурезу. Невідкладна допомога при шоку, зомлінні, колапсі, гострій серцевій недостатності.

9. Особливості медсестринського догляду за тяжкохворими та агонуючими. Особливості паліативного лікування безнадійних хворих у закладах Хоспіс, у домашніх умовах.

10. Симптоми клінічної та біологічної смерті. Реанімаційні заходи. Правила поводження з трупом. Процес умирання. Смерть. Втрата. Горе. Допомога медичної сестри в життєвих кризових ситуаціях.

Тема: Спостереження та догляд за пацієнтами з порушенням травлення та сечовиділення. Методи найпростішої фізіотерапії. Засоби впливу на кровообіг.

1. Проблеми пацієнтів при порушенні функцій травного каналу: біль, відрижка, печія, гикавка, порушення апетиту, нудота, блювання, шлункова кровотеча. Допомога пацієнту під час блювання та блюванні в несвідомому стані. Невідкладна допомога при шлунковій кровотечі.

2. Показання і протипоказання до промивання шлунка, техніка промивання. Спостереження за пацієнтом під час та після процедури. Беззондове промивання шлунка. Догляд за пацієнтами з хворобами шлунка та дванадцятипалої кишки. Дієтичні столи № 1, 1а, 1б, 2, 5.

3. Проблеми пацієнта при захворюваннях кишок: біль, закреп, пронос, метеоризм, кишкова кровотеча. Догляд за пацієнтами. Застосування суден та калоприймачів. Дієтичні столи № 3, 4.

4. Види клізм: очисна, сифонна, лікувальна, послаблювальна, живильна. Показання та протипоказання до проведення, можливі ускладнення. Застосування газовивідної трубки, показання та протипоказання. Право пацієнта на інформацію про маніпуляцію. Необхідність одержання згоди на маніпуляцію.

5. Проблеми пацієнта при захворюваннях сечовидільної системи: біль, набряки, розлади сечовиділення. Заходи при затримці сечі. Допомога пацієнту з приводу нетримання сечі та при сечовиділенні в ліжку, застосування сечоприймачів. Спостереження та догляд за пацієнтами в нефроурології. Визначення добового діурезу та водного балансу. Дієтичний стіл №7.

6. Катетеризація та промивання сечового міхура, показання і протипоказання, можливі ускладнення. Види катетерів. Особливості застосування катетерів у чоловіків та жінок. Право пацієнта на інформацію та конфіденційність. Необхідність одержання згоди на процедуру.

7. Поняття про фізіотерапію. Дія на організм холоду й тепла, природних факторів. Види найпростіших фізіопроцедур. Право пацієнта на інформацію про

процедуру та необхідність згоди на процедуру. Показання, протипоказання, механізм дії, підготовка пацієнта, оснащення та техніка постановки банок, гірчичників, компресів, грілки, міхура з льодом. Можливі ускладнення та їх профілактика. Спостереження та догляд за пацієнтом під час та після процедури.

8. Гірудотерапія. Показання, протипоказання, механізм дії, застосування п'явок. Можливі ускладнення, їх профілактика. Спостереження та догляд за пацієнтом.

9. Світлолікування. Показання, протипоказання, механізм дії, техніка застосування ламп Мініна, солюкс, УФО. Правила техніки безпеки під час проведення процедур. Можливі ускладнення та їхня профілактика. Водолікування. Види лікувальних ванн, місцеві обливання. Показання, протипоказання, правила приймання водних процедур. Спостереження за пацієнтом.

Тема: Виписування, зберігання та застосування ліків

1. Вибір призначень з листків призначень хворих. Виписування вимоги-накладної, одержання ліків з аптеки. Виписування, облік та видача наркотичних, сильнодіючих та гостродефіцитних лікарських засобів. Оформлення журналів обліку ліків. Шафи А та Б. Розміщення ліків у шафі. Роздавання ліків у стаціонарі, правила приймання ліків. Право пацієнта на інформацію про призначені лікарські засоби. Необхідність згоди пацієнта на введення ліків.

2. Зовнішній спосіб застосування ліків: змазування шкіри, втирання мазі, накладання пластрів, бовтанок, присипок. Закапування крапель в очі, вуха, ніс. Аерозолі, застосування інгаляторів.

3. Ентеральний спосіб введення ліків: через рот, під язик, ректальне, його переваги та недоліки. Лікарські форми для ентерального вживання, дози.

4. Парентеральне введення ліків, переваги та недоліки, інструменти. Види шприців та голок. Оброблення рук медичної сестри та шкіри пацієнта перед ін'єкцією. Вибір шприца та голки, анатомічні ділянки залежно від виду ін'єкції.

5. Техніка внутрішньошкірної ін'єкції. Проведення проби Манту та проби на чутливість до медикаментів, оцінювання результатів.

6. Підшкірні ін'єкції: медикаменти, техніка виконання. Особливості введення олійних розчинів, профілактика ускладнень. Розрахунок дози та введення інсуліну. Види інсулінових шприців.

7. Техніка внутрішньом'язової ін'єкції. Лікарські препарати для внутрішньом'язового введення. Поняття про антибіотики, форма їх випуску, основні групи, лікувальна дія. Розчини для розчинення антибіотиків. Правила розчинення та розрахунок дози антибіотиків.

8. Внутрішньовенні ін'єкції. Венепункція, мета її проведення. Підготовка пацієнта, необхідних інструментів, вибір анатомічних ділянок і техніка венепункції. Внутрішньовенне струминне введення ліків.

9. Внутрішньовенне краплинне введення розчинів. Будова системи для інфузійної терапії. Спостереження та догляд за пацієнтом під час інфузійної терапії.

10. Можливі ускладнення під час виконання ін'єкцій, причини їхнього виникнення.

Тема: Участь медичної сестри в лабораторних, інструментальних та рентгенологічних методах дослідження. Участь медсестри у проведенні шлункового та дуоденального зондування.

1. Характеристика основних лабораторних методів дослідження. Підготовка пацієнтів, оснащення та забір матеріалу для лабораторного дослідження. Вимоги до досліджуваного матеріалу.

2. Збирання харкотиння для загального та бактеріологічного дослідження. Мазок із зіву та носа, мета дослідження.

3. Збирання сечі для загального, бактеріологічного дослідження, визначення цукру, амілази, за методами Зимницького, Нечипоренка.

4. Взяття калу для загального, бактеріологічного дослідження, на приховану кров, яйця гельмінтів.

5. Підготовка пацієнтів та участь медичної сестри в рентгенологічному обстеженні бронхів, шлунка, кишок, жовчовивідних та сечовивідних шляхів. Застосування контрастних речовин, проведення проб на чутливість. Спостереження

за пацієнтами. Підготовка пацієнтів до ультразвукових досліджень.

6. Підготовка пацієнтів та участь медичної сестри в ендоскопічному обстеженні: бронхоскопії, езофагогастродуоденоскопії, колоноскопії, ректороманоскопії, цистоскопії. Спостереження за пацієнтами під час та після обстеження.

7. Підготовка пацієнтів, оснащення та участь медичної сестри в проведенні пункцій: плевральної, абдомінальної, люмбальної. Показання та протипоказання до проведення пункцій. Спостереження та догляд за пацієнтами під час та після проведення пункцій.

8. Підготовка пацієнта, необхідного оснащення; техніка шлункового зондування фракційним методом. Застосування ентеральних та парентеральних подразників. Базальна та максимальна секреція. Взяття шлункового вмісту та скерування його в лабораторію. Спостереження за пацієнтом під час зондування. Сучасні методи дослідження кислотності шлункового соку (внутрішньошлункова рН-метрія). Беззондові методи дослідження шлункового вмісту.

9. Показання, підготовка пацієнта, інструментів до дуоденального зондування. Особливості три- і п'ятифазного методу взяття жовчі для дослідження. Спостереження та догляд за пацієнтом під час зондування. Беззондове дуоденальне зондування (гюбаж).

Тема: Медсестринський процес. Основні положення та поняття медсестринських моделей. Ієрархія людських потреб за А. Маслоу.

1. Поняття про медсестринський процес, загальна характеристика його. Необхідність впровадження медсестринського процесу в медсестринську освіту та практику. Визначення медсестринського процесу, його завдання, загальна характеристика. П'ять етапів медсестринського процесу.

2. Основні поняття та положення медсестринських моделей. Історія зародження медсестринських моделей. Медсестринські моделі – теоретична основа медсестринського догляду. Проведення порівняльної характеристики різних моделей медсестринства та застосування їх у практичній діяльності медичної

сестри.

3. Флоренс Найтінгейл – основоположник моделей медсестринства. Видатні теоретики та практики медсестринства: Доротея Орем, Марта Роджерс, Калісга Рой, Бетсі Ньюмен, Д. Джонсон, Мойра Левайн. Основні концепції моделей, порівняння з медичною (лікарською) моделлю.

4. Медсестринська модель Вірджинії Хендерсон як основа медсестринського процесу для країн реформаційного періоду. Застосування моделі В. Хендерсон в практичній діяльності медичної сестри.

5. Удосконалена модель здоров'я Мойри Аллен, основні положення моделі. Загальні концепції теорії: сім'я, особа, здоров'я, середовище, медсестринство, їхній взаємовплив. Роль медичної сестри в догляді за пацієнтом згідно з моделлю Мойри Аллен. Кризові життєві ситуації, роль медичної сестри в допомозі пацієнту в подоланні кризових ситуацій.

6. Поняття про людські потреби, їх класифікація. Задоволення людських потреб – основа медсестринських моделей. П'ять ступенів ієрархії потреб за А. Маслоу: фізіологічні, потреба в безпеці, соціальні потреби, потреби в самоповазі та повазі від оточуючих, самовираження. Характеристика життєвоважливих потреб.

Критерії оцінювання навчальних досягнень абітурієнтів

Загальні критерії оцінювання

I рівень - початковий. Абітурієнт має елементарні знання з предмета та початкові уявлення про предмет вивчення.

II рівень - середній. Абітурієнт розуміє основні медичні терміни, поняття та положення.

III рівень – достатній. Абітурієнт знає істотні ознаки понять, явищ і закономірностей та встановлює зв'язки між ними.

IV рівень – високий. Знання абітурієнта є глибокими, міцними та системними.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Початковий	1	Абітурієнт має правильні визначення лише на 10-14 питань, вірно вказує деякі медичні об'єкти і може їх назвати
	2	Абітурієнт дає вірні відповіді лише на 15-24 запитань, розрізняє окремі явища і медичні об'єкти.
	3	Абітурієнт вірно відповів не більше ніж на 25-34 питань, м'як фрагментарні уявлення про медичні об'єкти, не повністю визначає їх загальні оцінки.
Середній	4	Абітурієнт дав вірні відповіді лише на 35-54 питань. Слабо орієнтується в поняттях, має фрагментарні знання, знає лише окремі факти, що стосуються медичних об'єктів.
	5	Лише на 55-74 запитання були дані абітурієнтом вірні відповіді. Знає основні положення та терміни, вірно вибирає визначення біологічних понять.
	6	Абітурієнт дає правильні відповіді лише на 75-84 питань, може порівнювати медичні об'єкти, поверхнево аналізує медичні положення, недосконало знає функції медичних об'єктів.
Достатній	7	Абітурієнт правильно дає відповіді на 85-88 питань, встановлює причиннонаслідкові зв'язки між медичними положеннями, діями, уміє класифікувати об'єкти, розв'язує деякі проблеми.
	8	Абітурієнт достатньо засвоїв основні поняття, категорії, явища, тому дав вірні відповіді на 89-92 питань, рішає проблеми.
	9	Абітурієнт вільно володіє вивченим матеріалом, тому дає вірні відповіді на 95-93 питань, встановлює зв'язки між медичними об'єктами та явищами, рішає проблеми.
Високий	10	Абітурієнт має глибокі та повні знання з предмета, вірно відповідає на 97-96 питань, встановлює причинно-наслідкові зв'язки та закономірності, вірно рішає проблеми.
	11	Абітурієнт дає вірні відповіді на 98-99 питань, оцінює вірно окремі медичні положення та об'єкти, має глибокі знання з предмету.
	12	Абітурієнт має системні знання з предмету, свідомо використовує їх, дає правильні відповіді на 100 запитань, вирішує ускладнення проблеми.